

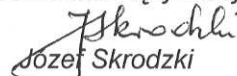
UCHWAŁA NR XLIX/569/06
Rady Miejskiej w Pisz
z dnia 30 czerwca 2006 r.

w sprawie przyjęcia Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Pisz na lata 2006 - 2013.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz.1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz.1441, Nr 175, poz.1457, z 2006 r. Nr 17, poz.128) i art. 17 ust.1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz.593, Nr 99, poz. 1001, Nr 273, poz.2703, z 2005 r. Nr 64, poz.565, Nr 94, poz.788, Nr 164, poz.1366, Nr 179, poz.1487, Nr 180, poz.1493) Rada Miejska w Pisz uchwala co następuje:

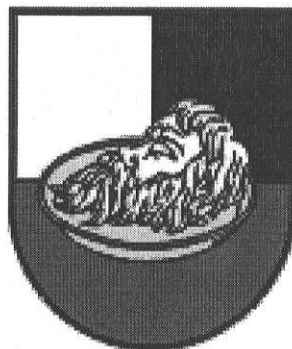
- § 1. Przyjmuje się System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Pisz na lata 2006 – 2013 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pisz.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Józef Skrodzki

Załącznik do:
Uchwały Nr XLIX/569/06
Rady Miejskiej w Pisz
z dnia 30.06.2006 r.

**SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI
NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
GMINY PISZ
NA LATA 2006-2013**

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
ROZDZIAŁ 1.	5
1. KWESTIA RODZINY I DZIECKA W POLITYCE SPOŁECZNEJ	5
ROZDZIAŁ 2.	9
2. DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA W GMINIE PISZ.....	9
ROZDZIAŁ 3.	25
3. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA	25
ROZDZIAŁ 4.	35
4. UWAGI KOŃCOWE.....	35

WSTĘP

W polityce społecznej kwestie dziecka traktujemy z uwagą i w sposób szczególny. Dzieje się tak przede wszystkim dlatego, że dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych. Tymczasem, mimo wysiłków społeczeństwa, sytuacja dzieci i szerzej rodziny w naszym kraju daleka jest od stanu zadowalającego. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy jest budowa lokalnych systemów profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Niniejszy dokument opracowany został zgodnie z art. 17 ust 1 pkt 12, 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ma wzmacniać pozycję dziecka i rodziny na terenie gminy.

W systemie opieki nad dzieckiem, który będziemy definiowali jako te obszary usług społecznych, których zadaniem jest tworzenie możliwości i poprawa warunków optymalnego rozwoju dziecka, wspieranie funkcjonowania rodziny oraz wyrównywanie dysfunkcji w zachowaniach osób bądź w sytuacjach społecznych, tradycyjnie rozróżnia się opiekę nad dziećmi o specjalnych potrzebach, tj. dziećmi z różnego rodzaju dysfunkcjami i zaburzeniami rozwojowymi oraz opiekę nad dziećmi i młodzieżą z problemami psychospołecznymi, włącznie z osobami uzależnionymi i pozostającymi w konflikcie z prawem. Nie można też zapominać o grupie, która nie charakteryzuje się dysfunkcjami społecznymi, ale wymaga wsparcia instytucjonalnego lub materialnego, umożliwiającego prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Do najważniejszych elementów charakteryzujących kierunki zmian większości systemów należą:

- Ekologiczne podejście do rodzicielstwa.
- Zachowanie równowagi między ochroną dziecka a utrzymaniem rodziny.
- Respektowanie punktu widzenia rodziców.
- Model negocjacyjny jako zasada pracy z rodzinami dzieci o specjalnych potrzebach.
- Zwracanie uwagi na kwestię praw dziecka i ich respektowanie.
- Troska o zachowanie właściwych proporcji między prawami a obowiązkami dziecka.

Rodzicielstwo uznawano dotąd za izolowany i jednokierunkowy proces, ograniczający się do wychowywania dzieci przez rodziców. Jeśli nastawienie rodziców wobec dziecka nie było pozytywne lub jeśli brakowało im wiedzy bądź umiejętności pedagogicznych i sprawy przybierały zły obrót, społeczeństwo uznawało rodziców za winnych, a dzieci trafiały do placówki opieki instytucjonalnej albo do rodziny zastępczej. Chociaż mówiło się o opiece nad dziećmi, w rzeczywistości była ona rozumiana raczej jako ochrona dzieci lub pomoc dzieciom znajdującym się w niebezpieczeństwie.

Nowe osiągnięcia psychologii dowiodły, że rodzicielstwo to przede wszystkim proces dwukierunkowy i cyrkularny. Wpływ rodziców na dzieci może różnić się w zależności od cech dziecka, podobnie jak efekty niektórych działań rodzicielskich są funkcją temperamentu dziecka. Podejście ekologiczne podkreśla, że w opiece nad dziećmi powinno się uwzględniać dziecko i rodziców jako indywidualne jednostki, a także cały system rodzinny oraz środowisko. Oznacza to, że w większości krajów europejskich z coraz większą rezerwą podchodzi się do umieszczania dziecka w instytucji opieki lub w rodzinie zastępczej oraz że powstaje coraz więcej programów skoncentrowanych na rodzinie i podejmuje się coraz więcej działań wspierających rodzinę.

Preferuje się różnego rodzaju „edukacyjne wsparcie rodziny”, organizowane przez ośrodki opieki dziennej czy rodziny zastępcze oferujące opiekę dzienną. Rodzice są wspierani przez te ośrodki lub rodziny w radzeniu sobie z codziennymi problemami domowymi i wychowawczymi. Warto zwrócić również uwagę na bardziej zróżnicowane formy usług nastawionych na udzielanie pomocy większej liczbie dzieci i młodych ludzi, nasilającą się tendencję do umieszczania dzieci pod opieką krewnych oraz rosnące wysiłki w pozyskiwaniu profesjonalnych opiekunów, przygotowanych do pracy z młodymi ludźmi manifestującymi złożone problemy.

Rozdział 1.

1. KWESTIA RODZINY I DZIECKA W POLITYCE SPOŁECZNEJ

Rodzina i dziecko stanowią zasadnicze kwestie w polityce społecznej. Działalność na rzecz rodzin dotyczy wyrównywania pomiędzy nimi nieuzasadnionych i niezawinionych różnic socjalnych, tworzenia im równych szans oraz asekurowania w obliczu ryzyka życiowego. Natomiast działania podejmowane na rzecz dzieci mają przede wszystkim na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz zapewnienie im ochrony w obliczu zagrożeń.

Istnieje wiele definicji rodziny. Najogólniej określa się ją jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez którą powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia. Elementem wyróżniającym rodzinę jest wspólnota mieszkaniowa, tworząca najczęściej jedno gospodarstwo domowe, które może obejmować dwa, a nawet trzy pokolenia. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Ogólnie rzecz ujmując, rodzinę charakteryzuje współwystępowanie takich elementów, jak: wspólne zamieszkanie członków, wspólne nazwisko, wspólna własność oraz wspólna kultura duchowa.

Istnieje wiele typów rodzin. W każdej rodzinie mogą występować problemy socjalne, niewynikające z nazwy danego rodzaju. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspakajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Każda rodzina tworzy własną, niepowtarzalną atmosferę życia domowego, na którą wpływają między innymi: stosunki wzajemne między małżonkami, miłość rodzicielska do dzieci, codzienne zachowania członków rodziny, kultywowanie tradycji, a także służba uznawanym wartościom. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieuświadomionego często

przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcjonalną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość rodziców oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Dziecko, podobnie jak rodzina, nie posiada jednoznacznej definicji. Według kodeksu cywilnego to osoba, która nie ukończyła 18 lat i nie uzyskała pełnej zdolności do czynności prawnej. W kodeksie karnym nieletnim jest dziecko do ukończenia 17. roku życia. Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat. Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego; wówczas dziewczyna, zawsze za zgodą sądu opiekuńczego, może uzyskać pełną zdolność do czynności prawnych po ukończeniu 16 lat). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

1.1. REGULACJE PRAWNE KWESTII RODZINY I DZIECKA

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18. stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejne artykuły konkretyzują to stwierdzenie, odnosząc je do różnych aspektów życia rodzinnego.

Rozwinięcie norm zawartych w Konstytucji, a odnoszących się do rodziny, znajduje miejsce w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. W dokumencie tym unormowano problematykę zawierania i ustawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są Kodeksy: karny, cywilny, postępowania cywilnego i pracy. Pierwszy z nich zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka. Natomiast Kodeks cywilny, choć nie jest bezpośrednio związany z ochroną rodziny, służy jej w zakresie przepisów dotyczących ochrony praw małoletniego w obrocie prawnym oraz dotyczących zasad prawa spadkowego.

Kodeks postępowania cywilnego z kolei chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Obejmuje również ustawowe zwolnienie od kosztów sądowych dla osób dochodzących roszczeń alimentacyjnych i daje możliwość występowania w tych sprawach w charakterze pełnomocnika właściwego przedstawiciela do spraw opieki społecznej organu gminy lub organizacji społecznej, mającej na celu udzielenie pomocy rodzinie. Ostatni z nich, Kodeks pracy, służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

Problematykę rodzinną podejmują również ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe. Jednym z nich jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, której art. 16. stanowi, że Rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Zapis dotyczący rodziny figuruje również w pkt. 16. pierwszej części Europejskiej Karty Społecznej. Mówi on, iż rodzina jako podstawowa komórka społeczeństwa ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Innym aktem prawnym zapewniającym ochronę rodzinie jest uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny. W dokumencie tym zapisane jest m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, czyli prawo każdego do założenia rodziny i posiadania środków na jej utrzymanie, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

Problematyka rodzinna podejmowana jest także w Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet. W dokumencie tym, w określeniu prawa kobiet do równouprawnienia i partnerstwa podkreślono m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Część artykułów Konwencji pozostaje

w bezpośrednim związku z rodzinnymi funkcjami kobiety, ukierunkowanymi na wzmocnienie społecznego statusu rodziny.

Kolejnym dokumentem międzynarodowym, będącym zarazem najważniejszym aktem prawnym regulującym prawa dziecka, jest Konwencja o Prawach Dziecka. Jej postanowienia dotyczące dziecka urodzonego, które nie ukończyło 18. roku życia, obejmują: prawa cywilne, prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania, prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami, prawa socjalne oraz kulturalne i polityczne. Konwencja ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że: dziecko jest samodzielnym podmiotem (ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga szczególnej opieki i ochrony prawnej) i jako istota ludzka wymaga poszanowania jego tożsamości, godności i prywatności (rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania dziecka i wymaga ze strony państwa wsparcia). Tworząc system ochrony dziecka, kierowano się zasadą dobra dziecka (wszystkie działania podejmowane są w najlepiej pojętym interesie dziecka), zasadą równości (wszystkie dzieci, niezależnie od ich cech: koloru skóry, płci i narodowości, mają być równe wobec prawa), zasadą poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców za rozwój i wychowanie dziecka (ochronie podlega autonomia rodziny i prawa obojga rodziców do decydowania o sprawach dziecka) oraz zasadą pomocy państwa w zabezpieczeniu odpowiednich warunków socjalnych i zdrowotnych rodziny

Jeszcze innym aktem prawnych zapewniającym ochronę dziecku jest Europejska Konwencja o Przysposobieniu Dzieci. Ma ona zastosowanie do dzieci, które w momencie przysposobienia nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

Dokumentem na rzecz praw dziecka jest także Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego, która zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Rodzina i dziecko są również chronione w ustawodawstwie Unii Europejskiej. Prawny zapis ochrony rodziny i dziecka znajduje się w wyżej wymienionych aktach międzynarodowych oraz w konstytucjach poszczególnych państw członkowskich. Istnieją poza tym wspólnotowe akty wtórne dotyczące równego traktowania kobiet, które zwracają uwagę na konieczność godzenia życia zawodowego z rodzinnym i na szczególną ochronę kobiet w ciąży i w okresie macierzyństwa.

Rozdział 2.

2. DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA W GMINIE PISZ

Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet, przekazanych zarówno liderom lokalnej społeczności, jak i placówkom edukacyjnym. W niniejszej diagnozie pominięto badanie metodą SWOT, ponieważ zostało ono przedstawione w strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy.

2.1. NAJWAŻNIEJSZE ZAGROŻENIA I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

Identyfikacja najważniejszych zagrożeń dotyczących dzieci i rodziny na terenie gminy jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy dzieci, młodzieży i rodziny, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, zwanego dalej MGOPS, radnych, mieszkańców gminy.

Z wypowiedzi ankietowanych wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność. Zawierały one także sugestie, jak pomagać w rozwiązywaniu pojawiających się kwestii społecznych.

BARIERY

Z ankiet wynika, że młodzież i dzieci mieszkające na terenie gminy natrafiają na następujące bariery:

- bariery finansowe związane z dalszą nauką,
- ograniczone możliwości rozwijania talentów i zainteresowań z uwagi na braki finansowe,
- ubożenie i związane z tym patologie,

- brak miejsc spędzania wolnego czasu,
- zbyt łatwy dostęp do używek,
- brak zaplecza sportowo-rekreacyjnego dostępnego nieodpłatnie, zwłaszcza na terenach wiejskich,
- ograniczony dostęp do dóbr kultury,
- brak kółek zainteresowań i świetlic, w których dzieci mogą uzyskać pomoc w nauce,
- brak zajęć sportowych, mała aktywność klubów młodzieżowych,
- spore odległości do szkół i kłopoty z dojazdem,
- brak bezpiecznych placów zabaw,
- brak perspektyw zatrudnienia po ukończeniu szkoły,
- zaniedbanie przez dom i brak zainteresowania rodziców,
- brak systemu wychowania przedszkolnego dla dzieci na terenach wiejskich.

Z ww. barier wynikają problemy związane z dziećmi i młodzieżą, do rozwiązań których gmina musi znaleźć odpowiednie warunki i możliwości. Głównymi problemami podkreślanym przez ankietowanych są:

- narastające zjawisko zagrożenia uzależnieniami,
- spożywanie alkoholu przez nieletnich, podawanie i sprzedaż napojów alkoholowych nieletnim w punktach handlowo-gastronomicznych przy akceptacji osób dorosłych,
- palenie papierosów i sięganie po narkotyki,
- narastające ubożenie,
- brak stałych dochodów w rodzinie wynikający z braku pracy,
- agresja słowna i czynna,
- brak właściwej opieki ze strony rodziców,
- małe zainteresowanie rodziców problemami dzieci,
- brak możliwości rozwoju pozaszkolnego,
- brak organizacji i kontroli form spędzania przez młodzież wolnego czasu po lekcjach,
- niedożywienie dzieci i młodzieży,
- brak ambicji, postępujący marazm,
- przemoc w rodzinie,

- brak równych szans rozwoju dla dzieci wiejskich,
- dzieci z terenów wiejskich mają słabszą umiejętność integrowania społecznego oraz wolniej przyswajają wiedzę szkolną,
- niewystarczający system wsparcia finansowego uczniów zdolnych (środki gminy – własne),
- brak zintegrowanego systemu opieki świetlicowej i weekendowej w Gminie (na terenach wiejskich),
- brak zaangażowania organizacji pozarządowych w rozwiązywanie problemów rodziny.

CO NALEŻY ZMIENIĆ

W celu poprawy istniejącej sytuacji proponuje się następujące rozwiązania w poszczególnych obszarach funkcjonowania:

1) Działania w zakresie sportu i wypoczynku:

- organizacja zajęć pozalekcyjnych,
- organizacja czasu wolnego w czasie wakacji i ferii, szczególnie na wsi,
- rozszerzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych,
- tworzenie kółek zainteresowań i sekcji sportowych różnych dyscyplin,
- organizowanie imprez sportowych, festynów, turniejów i wycieczek,
- dofinansowanie klubów sportowych,
- rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej i turystycznej,
- łatwiejszy i bezpłatny dostęp do obiektów sportowych,
- tworzenie bezpiecznych placów zabaw,
- stworzenie systemu wychowania przedszkolnego dzieci na terenach wiejskich.

2) Działania w zakresie poprawy stanu zdrowia i sprawności:

- bezpłatne szczepienia i badania profilaktyczne,
- łatwiejszy dostęp do specjalistycznych gabinetów lekarskich w miejscu zamieszkania – organizowanie „białych niedziel”,
- wprowadzenie stałej opieki lekarskiej i dentystycznej do szkół,
- opieka stomatologiczna w szkołach,
- nacisk na prowadzenie higienicznego trybu życia,

- gorące posiłki dla dzieci najuboższych w szkołach wiejskich,
- promowanie zdrowego stylu życia – tworzenie ścieżek rowerowych, ułatwienie dostępu do ośrodków sportowo-rekreacyjnych,
- bezpłatna rehabilitacja,
- budowanie systemu profilaktycznej opieki zdrowotnej dzieci i młodzieży na bazie szkół.

3) Działania w zakresie poprawy sytuacji dzieci niepełnosprawnych:

- tworzenie grup i klas integracyjnych,
- spotkania integracyjne dzieci i młodzieży,
- budowa podjazdów dla osób niepełnosprawnych,
- likwidowanie innych barier architektonicznych i psychologicznych,
- ułatwienie dostępu do ośrodków rehabilitacyjnych,
- organizowanie zajęć i imprez integracyjnych,
- budowanie pozytywnego wizerunku dzieci niepełnosprawnych wśród rówieśników oraz w środowisku,
- kształtowanie postaw tolerancji i akceptacji osób niepełnosprawnych,
- praca z psychologiem, lekarzem itp.,
- zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny.

4) Działania w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży:

- bezpieczny dojazd do szkół, wyposażenie uczniów w odblaski,
- sygnalizacja świetlna na najbardziej ruchliwych przejściach dla pieszych,
- monitoring obiektów szkolnych, zabezpieczenie przed handlarzami narkotyków,
- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej, szkolenia z zakresu bezpieczeństwa, pierwszej pomocy, działania w zakresie prewencji uzależnień itp., pogadanki z policjantami,
- zwiększenie liczby patroli policyjnych w godzinach wieczornych, wzmożona kontrola w miejscach szczególnie niebezpiecznych,
- współpraca i wymiana informacji szkół z ośrodkami terapeutycznymi, policją,
- współpraca z samorządem w sprawie sprzedaży alkoholu i papierosów nieletnim,

5) Działania w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich:

- bezpłatne dożywianie dzieci w szkołach,
- zakup podręczników, przyborów, ubrań, żywności,
- organizowanie pomocy rzeczowej – zbiórki rzeczy używanych,
- organizowanie bezpłatnych wycieczek, kolonii, ferii,
- tworzenie funduszków stypendialnych dla zdolnych dzieci, nadzór nad ich przyznawaniem,
- dostęp do sprzętu komputerowego i internetu (szkoły miejskie, świetlice wiejskie),
- organizowanie pomocy materialnej,
- pozyskiwanie sponsorów,
- uruchomienie zajęć w świetlicach osiedlowych i wiejskich,
- nauczanie dodatkowe w ramach równych szans.

6) Inne możliwości (np. dotąd niewykorzystane):

- działania w zakresie integrowania dzieci i rodziców,
- tworzenie i wdrażanie programów ukierunkowanych na rozwijanie umiejętności,
- organizowanie różnych kursów doszkalających,
- zapewnienie warunków do aktywnego wypoczynku dla całych rodzin,
- większe zaangażowanie firm i instytucji w udzielanie pomocy rodzinom ubogim,
- utworzenie młodzieżowego klubu integracji społecznej,
- utworzenie Klubu Integracji Społecznej (KIS) dla dorosłych.

2.2. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów. Wypowiedzi ankietowanych zawierają również informacje o już realizowanych działaniach opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych wśród dzieci i młodzieży.

Na terenie gminy Pisz funkcjonują dwa przedszkola (360 dzieci), 10 szkół podstawowych (2.151 uczniów) i 4 gimnazja (1.461 uczniów).

Jak wynika z ankiet, które zostały dostarczone przez 13 placówek, szkoły współpracują z wieloma instytucjami zlokalizowanymi na terenie gminy. Jedną z nich jest Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Dzieci są przyjmowane na wniosek rodziców najczęściej w związku z trudnościami w nauce, problemami wychowawczymi i zaburzeniami rozwojowymi, wadami wymowy; prowadzone są też szkolenia nauczycieli, prelekcje dla rodziców i warsztaty dla uczniów. W poradni udzielana jest pomoc psychologiczno-pedagogiczno-logopedyczna. W niektórych szkołach prowadzone są także zajęcia logopedyczne, konsultacje, a raz w roku przesiewowe badania logopedyczne i bezpłatne badanie wad wymowy.

Współpraca szkół z kuratorami sądowymi polega na rozwiązywaniu problemów wychowawczych uczniów i trudnych sytuacji rodzinnych, wystawianiu opinii dotyczących uczniów przebywających w rodzinach zastępczych, wywiadach z wychowawcami, pedagogami szkolnymi, głównie w sprawie uczniów z nadzorem kuratorskim. Wspólnie z policją realizowane są programy profilaktyczne dotyczące bezpieczeństwa dzieci, pogadanki, prelekcje dla uczniów i rodziców, spotkania i szkolenia dla pedagogów, interwencje w sprawach konfliktowych (np. kradzieże). Ze szkołami współpracują także niektóre organizacje pozarządowe, które proponują:

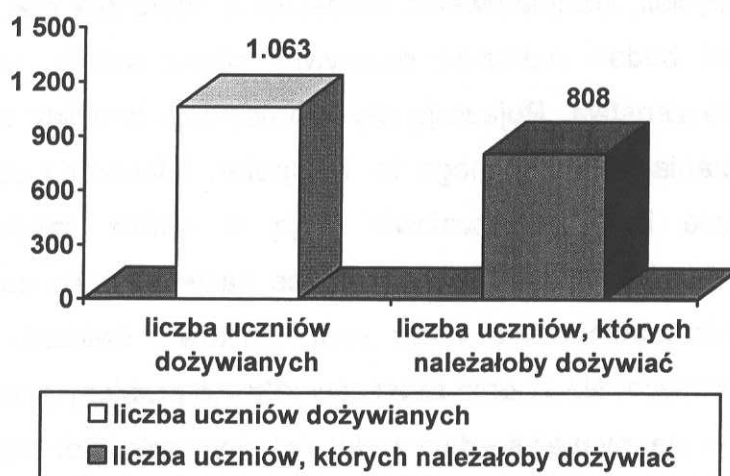
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – udział w konkursie „Ośmiu wspaniałych”,
- Stowarzyszenie „Eduktor” i Caritas w Łomży – wyjazdy uczniów na kolonie,
- Caritas w Ełku – wyprawki dla uczniów, zbiórki pieniędzy i żywności,
- Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji i Bezpieczeństwa w Pisz – szkolenia nauczycieli,
- Stowarzyszenie „Miasto Jana” – realizacja projektów,
- Młodzieżowe Centrum Wolontariatu, Zespół Piskich Wolontariuszy – współpraca.

Ze szkołami współpracują też lekarze – wykonują np. badania sportowe uczniów biorących udział w różnych zawodach sportowych, fluoryzację zębów. Odbývają się także konsultacje ze specjalistami w sprawie uczniów nadpobudliwych, przekazywane są ulotki i plakaty profilaktyczne. Pomoc społeczna pomaga w refundowaniu posiłków dla dzieci, w zakupie podręczników i przyborów szkolnych oraz poprzez przyznawanie zasiłków celowych i okresowych na zakup odzieży i obuwia. Oprócz tego szkoły prowadzą współpracę z Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii w Pisz, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, zwanym dalej PCPR, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, Agencją Rynku Rolnego (dopłaty do mleka), Powiatowym Urzędem Pracy (zajęcia z orientacji

zawodowej), Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną (zajęcia dotyczące profilaktyki AIDS).

Jeśli chodzi o dożywianie uczniów, to jest to praktykowane przez wszystkie szkoły. Tego typu wsparcie możliwe jest dzięki funduszom MGOPS, Agencji Rynku Rolnego, Regionalnego Banku Żywności, wpłatom rodziców oraz zakładom pracy i sponsorom indywidualnym.

Bezpłatne dożywianie uczniów w szkołach

Dane ze szkół gminy Pisz.

Z analizy ankiet wynika, że 1.063 uczniów otrzymuje wsparcie w postaci dożywiania. Dyrektorzy szkół sygnalizują jednak, że powinno się takim wsparciem objąć dodatkowo około 808 dzieci, zatem uczniów, którzy powinni być dożywiani w szkole jest co najmniej 1.871.

Większość szkół zatrudnia pedagoga, pielęgniarkę, niektóre także logopedę. W większości szkół funkcjonują stołówki lub punkty żywieniowe, w żadnej natomiast nie ma jeszcze zorganizowanych klas integracyjnych.

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, w szkołach, poza zajęciami dydaktycznymi, wynikającymi z ramowego planu nauczania, prowadzone są różne zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne. Uczniowie mogą rozwijać swoje zainteresowania, korzystając z przedmiotowych kół zainteresowań, zajęć sportowych i rekreacyjnych, tanecznych, plastycznych, teatralnych, wokalnych, ekologicznych, filozoficznych, harcerskich oraz Koła Ruchu Drogowego i Unii Europejskiej, a także zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i socjoterapeutycznych.

Większość szkół miejskich posiada sale gimnastyczne, tylko miejskie zaś mają dostęp do Internetu. We wszystkich szkołach przeprowadzano badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego. Dotyczyły one: jakości pracy szkoły w obszarze wychowania, systemu oceniania, najważniejszych zadań szkoły, oczekiwań rodziców i uczniów wobec szkoły, środowiska rodzinnego uczniów, zachowania, agresji, uzależnień, relacji w grupach rówieśniczych oraz między nauczycielem i uczniem, sposobów spędzania czasu wolnego, potrzeb uczniów, poziomu bezpieczeństwa, tworzenia programu rozwoju, potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli, kompletowania wniosków o stypendia szkolne, a także zdrowia i higieny. Wyniki badań pokazują pozytywny obraz szkoły, jeśli chodzi o ocenę poziomu bezpieczeństwa. Pojawiają się sporadyczne konflikty z rodzicami. Najczęstsze formy spędzania czasu wolnego to: komputer, telewizor i uprawianie sportu, najrzadziej – czytanie książek. Uczniowie mają w szkole zapewnione podstawowe potrzeby materialne, obiady i mleko. Rodzice zazwyczaj nic nowego nie proponują, oczekują głównie zmniejszenia liczby podręczników i ćwiczeń ze względu na brak środków finansowych. Na terenie szkół stwierdzono problem wzrastającej agresji, także słownej. Obniża się również średnia wieku, w którym młodzież sięga po alkohol i papierosy.

W celu zapobiegania ww. zdiagnozowanym problemom szkoły zwróciły większą uwagę na organizowanie odpowiednich zajęć pozalekcyjnych, zwiększono liczbę kół przedmiotowych, nawiązano współpracę z bibliotekami. Szkoły podjęły starania w celu poprawy relacji nauczyciel-uczeń-rodzic. Udostępniono dokumentację szkolną i zasady oceniania, zweryfikowano godziny dojazdu i sposobu dowożenia dzieci, dokonano zamiany obowiązkowego języka obcego, nauczyciele zrezygnowali z niektórych ćwiczeń; uczniowie wykonują je w zeszytach. Rady szkoleniowe odbywają się z udziałem rodziców, zwiększono też liczbę indywidualnych konsultacji rodziców z pedagogiem. Wprowadzono szkolne programy profilaktyki i zachowania w sytuacjach kryzysowych, realizowane są programy rozwoju szkoły, programy naprawcze, wychowawcze, opracowano regulamin właściwego zachowania się w miejscach publicznych, utworzono grupę edukacyjno-terapeutyczną „Sami Swoi”. Nawiązano współpracę z Caritas w celu dofinansowania wyprawek szkolnych, przeprowadzono akcje charytatywne na rzecz najuboższych.

W szkole prowadzone są zajęcia profilaktyczne z zakresu:

a) profilaktyki uzależnień:

- profilaktyka antynikotynowa, antynarkotykowa i antyalkoholowa,
- uzależnienie od telewizji i komputera, zagrożenie uzależnieniem od Internetu,
- „Używki – zagrożenie dla organizmu”;

b) profilaktyki przemocy i agresji:

- programy budujące bezpieczeństwo i zaufanie w grupach,
- zajęcia z wychowawcą i pedagogiem,
- pogadanki na temat agresywnych zachowań,
- zajęcia warsztatowe,
- zajęcia edukacyjno-terapeutyczne,
- zajęcia pozalekcyjne,
- „Agresja w szkole”,
- „Stop wulgaryzmem”,
- „W trosce o własne bezpieczeństwo i bezpieczeństwo innych”,
- „Nieprzystosowanie społeczne dzieci i młodzieży”,
- „Bajkowe spotkania”;

c) ochrony przed sektami:

- zajęcia na lekcjach religii i godzinach wychowawczych,
- programy informacyjne o działalności sekt i sposobach chronienia się przed nimi;

d) inne:

- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- przeciwdziałanie niepożądanym zachowaniom,
- kontakty z obcymi,
- problematyka HIV/AIDS oraz molestowania,
- bezpieczeństwo na drogach,
- higieniczny tryb życia,
- „Stres pod kontrolą”,
- „Piski styl – zdrowo żyj”,
- „Jedz zdrowo”,
- „Bądź kulturalny”,

- „Bezpiecznie z sierżantem Bobrem”,
- „Niedźwiadek”,
- „Pierwsza pomoc”;

e) obecnie realizowane specjalne programy profilaktyczne, naprawcze i inne:

- „Spójrz inaczej”,
- „Zrozumieć siebie i innych”
- „Jak radzić sobie z agresją własną i innych”,
- „Bezpieczeństwo na drodze”,
- „Spotkania z sierżantem Bobrem”,
- „Bezpieczna szkoła z PZU”,
- „Wolność oddechu – zapobiegaj astmie”,
- „Śnieżnobiały uśmiech”,
- „Niedźwiadek”,
- „Czas przemian”,
- „Zapobieganie wściekliznie”.

W szkołach prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi:

- wyrównawcze,
- korekcyjno-kompensacyjne,
- socjoterapeutyczne,
- rewalidacyjne,
- terapie pedagogiczne i nauczanie indywidualne,
- logopedyczne,
- hipoterapia.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez udział w różnych akcjach charytatywnych, np.: „Góra Grosza”, „WOŚP”, akcji harcerskiej „Ciuszek”; sprzedaży cegiełek, kalendarzyków na rzecz fundacji pomagającym niepełnosprawnym; współpracę z PCPR, MGOPS; działalność w organizacjach: „Mały Wolontariusz”, Szkolne Koło Caritas, zbiórki pieniędzy (np. na szpital w Pisz), żywności, ubrań, zabawek, artykułów szkolnych i podręczników dla potrzebujących.

Pedagodzy zostali poproszeni o wskazanie problemów społecznych, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów. Wskazano przede wszystkim na

bezrobocie rodziców, trudną sytuację materialną rodzin, alkohol w rodzinie, a także przemoc domową oraz niezaradność życiową, lenistwo i brak odpowiedniego nadzoru nad dziećmi.

Określając najistotniejsze problemy społeczne występujące na terenie szkoły oraz w domu rodzinnym, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 21 zmiennych. Stwierdzając obecność lub brak poszczególnych cech, podawano jednocześnie, (o ile było to możliwe), liczbę występujących przypadków.

Problemami o największej skali zagrożenia są: konflikty z kolegami szkolnymi (190 ujawnionych przypadków), palenie papierosów (182), konflikty z rodzicami (122), kłamstwa (121), drugoroczność (113), wagary (76) i zaniedbanie przez dom (75). Problem stanowi także poniżanie (50), opieka kuratora sądowego (45), konflikty z nauczycielami (35), alkoholizowanie się (23), zastraszanie (20), niszczenie mienia szkolnego (19), przemoc w rodzinie (19), przemoc ujawniona (16), kradzieże (15), bicie (11), znęcanie się (7), udział w grupach negatywnych i ucieczki z domu (po 5 przypadków) oraz autoagresja (4). Na terenie gminnych placówek oświatowych zauważono także problemy, które występują bardzo rzadko, a liczba ujawnionych przypadków nie przekracza 3, tj.: wymuszanie pieniędzy (3), narkotyzowanie się (1), konflikty z rodzeństwem (1). Nie było natomiast przypadków zmuszania do palenia papierosów czy wykorzystywania seksualnego.

Szkoła najmocniej narażona jest na uzależnienia, zwłaszcza palenie papierosów, alkoholizm, narkomanię, a także konflikty z rówieśnikami – często też z nauczycielami, kłamstwa, lenistwo, poniżanie, narastającą agresję (również słowną) i przemoc wśród uczniów, spadek zaangażowania społecznego i motywacji do nauki, wagarowanie, drugoroczność, kradzieże, niepożądane zachowania wskutek ulegania namowom innych osób (brak pozytywnych wzorców), negatywny wpływ mediów na zachowanie, zagrożenie bezpieczeństwa podczas dojazdów do szkoły. Z analizy wynika, że szkoły w większości są miejscami bezpiecznymi dla dzieci i młodzieży, choć na ich terenie są też rejony mniej bezpieczne – należą do nich głównie toalety i najbliższe okolice szkoły.

W celu zmniejszenia nasilenia oraz eliminowania na terenie szkoły zachowań o cechach patologii społecznej, szkoły podejmują następujące działania: profilaktyka i prewencja, realizacja programu wychowawczego, pomoc ze strony nauczycieli i pedagoga, wzmożone dyżury i kontrole nauczycieli, dyżury uczniów, warsztaty mające na celu naukę asertywności, spotkania z policjantami, przedstawicielami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, pogadanki, prelekcje i szkolenia, rozmowy

indywidualne, współpraca ze specjalistami, wprowadzanie programów dotyczących umiejętności dokonywania prawidłowych wyborów, a także pedagogizacja rodziców oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się określonymi problemami - sąd, prokuratura i kuratorzy.

Formy pomocy proponowane uczniom i ich rodzicom przez szkoły:

a) rodzicom dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych:

- kontakt z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Pisz, zwanej dalej PPP,
- zajęcia pozalekcyjne,
- pomoc w nauce,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
- pedagogizacja rodziców,
- zajęcia rewalidacyjne,
- pogadanki, prelekcje, szkolenia, konsultacje ze specjalistami,
- konsultacje indywidualne;

b) rodzicom dzieci z problemami społecznymi:

- konsultacje z pedagogiem oraz pracownikami policji i ośrodków zdrowia,
- kontakt z instytucjami, tj. MGOPS, PCPR, PPP,
- pomoc wychowawców,
- grupy wsparcia;

c) rodzicom borykającym się z problemami materialnymi:

- informacja i pomoc w załatwianiu spraw związanych z dofinansowaniem i uzyskaniem stypendium dla ucznia,
- dotowanie obiadów i wycieczek szkolnych,
- zbiórki odzieży,
- wyprawki pierwszoklasistów,
- współpraca z MGOPS,
- pozyskiwanie sponsorów.

Działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia na terenie szkoły to:

- zagospodarowanie czasu wolnego w godzinach popołudniowych,
- profilaktyka zachowań agresywnych,
- uczenie poprawnej komunikacji, negocjacji i asertywności,
- współpraca z rodzicami,

- pomoc rodzinom dotkniętym problemem alkoholizmu,
- pomoc uczniom z problemami edukacyjnymi,
- zapobieganie wagarowaniu, sięganiu po używki,
- szkolenia nauczycieli pod kątem radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- włączenie dorosłych w funkcjonowanie w środowisku młodzieżowym,
- podnoszenie kultury osobistej uczniów,
- kontynuowanie Szkolnego Programu Profilaktyki.

Badania, które należałoby przeprowadzić wśród dzieci, młodzieży i rodziców na terenie gminy, aby skuteczniej pomagać tym grupom, to:

- obiektywna ocena sytuacji materialnej rodzin,
- badanie stopnia występowania zagrożeń,
- udział młodzieży w grupach nieformalnych,
- próby alkoholizowania się młodzieży gimnazjalnej, kontakty z innymi używkami,
- diagnozowanie i ujawnianie przemocy domowej,
- formy spędzania wolnego czasu poza domem,
- zdiagnozowanie potrzeb dotyczących szkoły i środowiska lokalnego.

Dyrektorzy szkół sygnalizują, że w lokalnym programie opieki nad dziećmi i młodzieżą należy podjąć następujące kwestie:

- przeznaczanie większej ilości środków finansowych,
- zapobieganie uzależnieniom, patologiom, negatywnym zachowaniom,
- pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej - organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dzieci, refundowanie pobytu,
- pedagogizacja rodziców, zmniejszanie zjawiska zaniedbywania przez dom,
- zapobieganie sprzedaży alkoholu i papierosów nieletnim,
- uaktywnienie i kontrola działalności wiejskich klubów, domów kultury, świetlic – zatrudnienie osób z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem,
- odpowiednie wyposażenie bibliotek,
- wychowywanie przez sport,
- dożywianie uczniów,
- problematyka dojrzewania – spotkania z lekarzami,
- oferta zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży,
- szkolenie nauczycieli w zakresie pozyskiwania środków spoza budżetu gminy na działalność skierowaną do dzieci i młodzieży,

- rozszerzanie działalności stanowisk pracy w Urzędzie Miejskim, zajmujących się pozyskiwaniem środków spoza budżetu gminy.

2.3. ZASOBY

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie kwestii dziecka i rodziny są instytucje działające zarówno na terenie gminy, jak i powiatu piskiego. Prezentujemy te, które mogą mieć największy wpływ na poprawę sytuacji i dziecka i rodziny.

Nazwa instytucji	Kontakt
Zespół Szkół Ogólnokształcących	ul. Sikorskiego 15 12-200 Pisz
Zespół Szkół nr 1 (L.O., Gimnazjum)	ul. Młodzieżowa 26 12-200 Pisz tel. (0-87) 423-21-43
Zespół Szkół Zawodowych	ul. Gizewiusza 3 12-200 Pisz tel. (0-87) 423-20-52
Gminny Zespół Szkół	ul. M. Wołodajewskiego 2a 12-200 Pisz tel. (0-87) 425-15-22
Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	Łupki 15 12-200 Pisz tel. (0-87) 425-14-57
Gimnazjum nr 1	ul. Lipowa 15 12-200 Pisz tel. (0-87) 423-23-66
Szkoła Podstawowa nr 1	ul. Klementowskiego 2 12-200 Pisz tel. (0-87) 423-25-22
Szkoła Podstawowa nr 2	ul. Gizewiusza 10 12-200 Pisz tel. (0-87) 423-20-27
Szkoła Podstawowa w Liskach	Liski 12-200 Pisz tel. (0-87) 423-22-90
Szkoła Podstawowa w Hejdyku	Hejdyk 12-215 Karwica tel. (0-87) 425-61-55
Szkoła Podstawowa w Jeżach	Jeże 12-200 Pisz tel. (0-87) 423-01-93

Szkoła Podstawowa w Trzonkach	Trzonki 12-200 Pisz tel. (0-87) 423-32-63
Szkoła Podstawowa w Kotle Dużym	Kocioł Duży 12-201 Pisz tel. (0-87) 423-42-80
Stowarzyszenie „Edukator” w Łomży Publiczna Szkoła Podstawowa w Uścianach	Uściany 12-200 Pisz tel. (0-87) 424-03-27
Przedszkole Miejskie nr 1	ul. Gizewiusza 9 12-200 Pisz
Przedszkole prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Apostolstwa Katolickiego „Palotynki”	ul. Sikorskiego 5 12-200 Pisz tel. (0-87) 425-17-66
Zespół Szkół Katolickich (L.O., Gimnazjum)	Pl. Daszyńskiego 9 12-200 Pisz tel. (0-87) 425-15-00
Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia	ul. Jagodna 4 12-200 Pisz tel. (0-87) 423-49-28
Zakład Doskonalenia Zawodowego	ul. Rybacka 5, 12-200 Pisz tel. (0-87) 423-27-45

Poza placówkami edukacyjno-oświatowymi istotną rolę odgrywają także:

- MGOPS w Pisz,
- Piski Dom Kultury,
- Ośrodek Profilaktyki i Terapii w Pisz,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pisz,
- PPP w Pisz,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Pisz,
- parafie kościoła rzymskokatolickiego oraz innych związków wyznaniowych.

2.4. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Zespół wspierający MGOPS w opracowaniu niniejszego dokumentu, opierając się na materiale analitycznym oraz przesłankach wynikających z ogólnopolskich dokumentów diagnostycznych i programowych, uznał, że działania mające na celu budowę lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną należy zaprogramować w podstawowych obszarach, tj.:

- Poprawy stanu funkcjonowania rodziny.
- Poprawy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.
- Doskonalenia procesu wychowawczego.
- Poprawy stanu zdrowia populacji w szczególności poprzez rozwój sportu i rekreacji.
- Poprawy stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.

ROZDZIAŁ 3.

3. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA

Cel strategiczny 1

POPRAWA STANU FUNKCJONOWANIA RODZINY

Cele operacyjne:

- I. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny.**
- II. Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych.**
- III. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin.**
- IV. Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem.**

Zadania do celu operacyjnego I:

- 1) Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin oraz potrzeb i oczekiwań dotyczących pomocy rodzinie.
- 2) Wdrażanie programów edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych służących rozwojowi rodziny.
- 3) Analiza i monitoring systemu wspierającego rodzinę w wypełnianiu jej funkcji i zadań.
- 4) Wypracowanie zasad współpracy wszystkich podmiotów w społeczności lokalnej działających na rzecz rodziny.
- 5) Organizowanie kampanii informacyjnych o lokalnych instytucjach świadczących pomoc rodzinie.

Zadania do celu operacyjnego II:

- 1) Pedagogizacja rodziców ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych ich dzieci oraz umiejętności wychowawczych rodziców.
- 2) Wspieranie form współpracy instytucji oświatowych z rodzicami jako partnerami w procesie dydaktyczno-wychowawczym dzieci.
- 3) Budowanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie oraz zagrożonych patologiami.

- 4) Rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa i edukacji dla rodziców służących rozpoznawaniu zagrożeń demoralizacją i uzależnieniami dzieci i młodzieży.
- 5) Rozwijanie form krótkoterminowej opieki dla rodzin w kryzysie.

Zadania do celu operacyjnego III:

- 1) Diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin.
- 2) Budowanie zintegrowanego systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego, w tym utworzenie instytucji odpowiedzialnej za przyjmowanie sygnałów o sytuacji kryzysowej rodzin.
- 3) Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnymi członkami rodzin.
- 4) Budowanie systemu wsparcia w poszukiwaniu pracy w rodzinach, gdzie oboje rodzice pozostają bez zatrudnienia.

Zadania do celu operacyjnego IV:

- 1) Obejmowanie rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych opieką socjalną.
- 2) Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich dożywiania w szkole, wyposażenia w podręczniki i pomoce szkolne.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 2

POPRAWA SYTUACJI DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Cele operacyjne:

- I. Wzbogacanie oferty edukacyjnej.**
- II. Wspieranie uczniów uzdolnionych.**
- III. Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych.**

Zadania do celu operacyjnego I:

- 1) Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.
- 2) Włączanie w proces dydaktyczny programów otwierających świadomość młodego pokolenia na możliwości indywidualnego rozwoju, twórczego działania oraz sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych, przedsiębiorczości i planowania kariery.
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, zasiłki, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczkach dydaktycznych).
- 4) Wyrównywanie dysproporcji w dostępie do oferty edukacyjnej na miarę możliwości i potrzeb każdego dziecka.
- 5) Dostosowanie istniejącej struktury szkolnej do lokalnego rynku pracy.
- 6) Utworzenie gminnej poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- 7) Wyposażenie każdej szkoły w porównywalne środki edukacyjne, w tym pracownie komputerowe z dostępem do Internetu.

Zadania do celu operacyjnego II:

- 1) Wypracowanie procedur monitoringu uczniów uzdolnionych, wspierania ich rozwoju, wyróżniania i nagradzania.
- 2) Organizacja oferty edukacyjnej dla młodzieży szczególnie uzdolnionej.

Zadania do celu operacyjnego III:

- 1) Stworzenie systemu usług wspierających proces edukacji uczniów niepełnosprawnych.

- 2) Tworzenie warunków umożliwiających dostęp uczniów niepełno-sprawnych do szkół ogólnodostępnych.
- 3) Tworzenie klas integracyjnych w szkołach ogólnodostępnych.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, PFRON.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 3

DOSKONALENIE PROCESU WYCHOWAWCZEGO

Cele operacyjne:

- I. Wzmacnianie systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania.**
- II. Organizowanie form pomocy psychologicznej.**
- III. Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem.**

Zadania do celu operacyjnego I:

- 1) Kontynuowanie i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.
- 2) Wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych i filantropijnych w stosunku do osób starszych i pokrzywdzonych przez los.
- 3) Poszerzanie profilaktyki szkolno-rodzicielskiej.

Zadania do celu operacyjnego II:

- 1) Organizacja warsztatów psychologicznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu rozwiązywania problemów i radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- 2) Tworzenie grup wsparcia dla rodzin niewydolnych wychowawczo.
- 3) Angażowanie różnych instytucji, w tym organizacji pozarządowych w realizację programów profilaktycznych i pomocowych działających na rzecz dzieci ze szczególnymi potrzebami rozwojowymi.

Zadania do celu operacyjnego III:

- 1) Zapewnienie opieki pedagoga i psychologa w każdej szkole.
- 2) Inicjowanie programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym dzieci i młodzieży, w tym uzależnieniom, nieprzystosowaniu, wykluczeniu.
- 3) Organizacja świetlic szkolnych i środowiskowych, w tym parafialnych.

- 4) Tworzenie warunków do zwiększenia różnych form orientacji i poradnictwa zawodowego.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 4

PROMOCJA ZDROWIA ORAZ ROZWÓJ SPORTU I REKREACJI

Cele operacyjne:

- I. Rozwijanie warunków służących aktywności ruchowej dzieci i młodzieży.**
- II. Promocja form aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.**
- III. Kompensacja deficytów zdrowotnych i świadczeń zdrowotnych.**
- IV. Wspieranie opieki zdrowotnej nad dzieckiem niepełnosprawnym.**

Zadania do celu operacyjnego I:

- 1) Wspieranie cyklicznych badań sprawności młodego pokolenia.
- 2) Wykorzystywanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży.
- 3) Stworzenie warunków organizacyjnych i finansowych do optymalnego wykorzystania istniejących obiektów sportowych w placówkach oświatowych, również w godzinach popołudniowych, a dla młodzieży także w godzinach wieczornych.
- 4) Rozbudowa infrastruktury służącej czynnemu spędzaniu czasu wolnego (place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe).
- 5) Wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci i młodzieży do oferty sportowej.

Zadania do celu operacyjnego II:

- 1) Cykliczne diagnozowanie potrzeb i oczekiwań środowiska lokalnego dotyczących aktywności ruchowej.
- 2) Realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia.
- 3) Wspieranie plenerowych imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży.
- 4) Zagospodarowywanie czasu wolnego dzieci i młodzieży podczas wakacji i ferii.

- 5) Wspieranie różnych form turystyki szkolnej.
- 6) Wzbogacanie oferty sportowej placówek oświatowych (zajęcia pozalekcyjne).
- 7) Wspieranie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i rehabilitacji ruchowej dla dzieci i młodzieży.
- 8) Prowadzenie kampanii informacyjnych na temat inicjatyw i przedsięwzięć organizowanych dla dzieci i młodzieży.

Zadania do celu operacyjnego III:

- 1) Prowadzenie cyklicznych badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.
- 2) Zapewnienie codziennej opieki pielęgniarskiej w każdej placówce oświatowej oraz punktów konsultacyjnych w ośrodkach zdrowia.
- 3) Inicjowanie edukacyjnych programów prozdrowotnych w szkołach (higiena nauki i pracy, prawidłowe żywienie, wady postawy, uzależnienia).
- 4) Tworzenie warunków do praktykowania zachowań prozdrowotnych.

Zadania do celu operacyjnego IV:

- 1) Opracowanie gminnej bazy danych dzieci niepełnosprawnych.
- 2) Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci niepełnosprawnych.
- 3) Organizacja warsztatów terapii zajęciowej.
- 4) Wspieranie programów rehabilitacyjnych przygotowujących młodzież do podjęcia samodzielnego życia.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 5

POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA RODZINY, DZIECI I MŁODZIEŻY

Cele operacyjne:

- I. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa i społecznej pewności dzieci i młodzieży.**
- II. Przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.**
- III. Ochrona dziecka przed wykorzystywaniem i molestowaniem.**

Zdania do celu operacyjnego I:

- 1) Wdrażanie programów ilustrujących zagrożenia cywilizacyjne.
- 2) Włączanie w realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych policjantów z wydziału prewencji oraz ruchu drogowego.
- 3) Promowanie instytucji i ośrodków (telefonów), gdzie dzieci mogą uzyskać pomoc na temat praw człowieka.
- 4) Kampania promocyjna na temat praw człowieka.

Zadania do celu operacyjnego II:

- 1) Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych na temat uzależnień adresowanych do dzieci i młodzieży.
- 2) Ustawiczne szkolenie nauczycieli związane z zagrożeniem uzależnieniami.
- 3) Wdrażanie programów edukacyjnych z zakresu uzależnień dla rodziców.
- 4) Szkolenie sprzedawców i promowanie wśród dorosłych postaw asertywnych wobec sprzedawania alkoholu nieletnim.

Zadania do celu operacyjnego III:

- 1) Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży.
- 2) Inicjowanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, wykorzystywania i molestowania dzieci w rodzinie i w środowisku.
- 3) Promocja instytucji udzielających pomocy, np. telefon zaufania, program „Niebieska linia”.
- 4) Współpraca wszystkich lokalnych instytucji zajmujących się przemocą.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Rozdział 4.

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w programie będą realizowane w ramach zapisanych zadań w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Przewodniczący Rady

Józef Skrodzki